

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo.stm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö: VN/32389/2023

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta.

1) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vahvistetaan ammattioikeutta hakevan sekä ammattihenkilön kielitaitoa koskevia säännöksiä

SuPer pitää esitystä kannatettavana.

SuPerin selvityksen [Työperäinen maahanmuutto ja kielitaito – jäsenten kokemuksia, Seurantatutkimus 2024](#) mukaan puutteellinen ammatillinen kielitaito aiheuttaa sosiaali- ja terveydenhuollossa toistuvia vaaratilanteita, erityisesti tiedonkulussa, lääkehoidossa, vuoro-vaikutuksessa, ruokailussa ja potilassiirroissa. Tämä lisää myös työyhteisöjen kuormitusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävä ammatillinen kielitaito on välttämätön ja merkittävä asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistava tekijä.

SuPer pitää tärkeänä, että työnantajan velvollisuus varmistua henkilöstön riittävästä kielitaidosta vahvistuu sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäksi riittävän ammatillisen kielitaidon hallinta on olennaista myös avustavan henkilöstön, kuten hoiva-avustajien osalta.

Nyt lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä työnantajan velvollisuus kattaa koko palvelussuhteen ajan. Merkittävää on, että kielitaito on ammatillisesti riittävä jo palvelussuhteen alkaessa. Palvelussuhteen alkamisen jälkeen ammatillisen kielitaidon osaamisen varmistaminen tulee olla jatkuvaa ja suunnitelmallista. Se ei ole olennaista vain silloin kun työntekijän tehtävät tai vastuut muuttuvat. Kielitaidon tulee olla keskeinen osa osaamisen arviointia, eikä vaatimuksista tule tinkiä missään vaiheessa.

SuPer kiinnittää huomiota STM [selvitykseen mahdollisuuksista toteuttaa kansallinen yhteinen kielikoulutus eräissä sosiaali- ja terveydenhuollon ammateissa](#) (2026:18).

Selvityksen ehdotuksen mukaisesti kielikoulutuksen kansallinen koordinaatio oppilaitosten yhteistyönä sekä koulutusmateriaalin päivittäminen on tarpeen. Kuten selvityksessä todetaan, ilman kansallista koordinaatiota vaihtelu kielikoulutuksen toteutuksessa olisi suurta.

Kielikoulutuksen ja testauksen rahoituksen pitää tulla valtiolta.

2) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella sekä toisen EU/ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella

Muutokset ovat kannatettavia.

3A) Näkemyksenne muutokseen, jolla joustavoitetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjakoa mahdollistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia vastaaviksi (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 3 §)

SuPer pitää esitystä kannatettavana.

3B) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimista koskevaa sääntelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 12 §)

SuPer pitää perusteltuna sosiaali- ja terveydenhuollon sääntelyn yhdenmukaistamista. Tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön tehtävissä toimimisen tulee kuitenkin jatkossakin perustua riittävästi edenneisiin opintoihin, selkeään työnantajan vastuuseen sekä asianmukaiseen ohjaukseen ja valvontaan. Asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta tilapäistä työskentelyä koskevan sääntelyn ei tule johtaa tilanteeseen, jossa tehtävissä toimitaan ilman tosiasiallisia valmiuksia tehtävän edellyttämään osaamiseen.

4) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan lähihoitajan ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytykset ja varmistetaan, että valvontaviranomaisella on yhdenmukainen toimivalta valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä.

SuPer ei kannata nimikesuojatun ammattihenkilön rekisteröitymisvelvoitteen poistamista sosiaalihuollon ammattihenkilölaista. Nimikesuojauksen heikentäminen lähettäisi väärän viestin tilanteessa, jossa sosiaali- ja terveystalouksissa korostetaan osaamista, laatua ja asiakas- ja potilasturvallisuutta. Säännelty ammatti edellyttää myös jatkossa tunnistettavaa ammattipätevyyttä ja tehokasta viranomaisvalvontaa.

Sääntelyä tulisi muuttaa siten, että terveydenhuollon ammattihenkilölaki olisi tältä osin nykyisen sosiaalihuollon ammattihenkilölain mukainen. Tällöin nimikesuojatun ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä olisi myös terveydenhuollossa, että henkilö on merkitty terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin nimikesuojattuna ammattihenkilönä.

Ammattihenkilöiden rekisteröinti tukee työnantajien lakisääteistä omavalvontaa sekä valvontaviranomaisten valvontatyötä. Valvonnalla on suora yhteys asiakas- ja potilasturvallisuuteen. Myös asiakkailta ja heidän läheisillään/omaisillaan tulee olla mahdollisuus tarkistaa Lupa- ja valvontaviraston rekisteristä lähihoitajia koskevat julkiset tiedot samalla tavoin kuin muiden ammattihenkilöiden osalta. Lähihoitajat ovat sosiaalihuollon suurin ammattiryhmä. He muodostavat yli puolet koko sosiaalihuollon henkilöstöstä.

Vuonna 2025 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta teki 161 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuden menetystä koskevaa päätöstä. Menetyspäätökset kohdistuivat eniten lähihoitajiin, yhteensä 83 kappaletta. [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuksia menetettiin edellisvuotta enemmän - Lupa- ja valvontavirasto](#) Ei ole siis perusteltua, että lähihoitajien valvontaa tulisi vähentää.

Edellä mainittu tulee huomioida myös ammattihenkilölainsäädännön uudistamisen seuraavassa vaiheessa, jossa tullaan arvioimaan riskiperusteisesti niitä sosiaali- ja terveydenhuollon ammatteja, joita olisi jatkossa välttämätöntä säännellä sekä ammatin sääntelyn uusia keinoja. Lähihoitajan ammatin valvonta ja sääntely ovat välttämättömiä keinoja ylläpitää asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Tällä hetkellä työnantajat tosiasiallisesti edellyttävät lähihoitajien rekisteröitymistä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin, sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin tai molempiin, riippuen siitä, missä tehtävissä lähihoitaja työskentelee.

Lähihoitajan työ sijoittuu käytännössä yhä useammin samanaikaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon rajapintoihin. Tämän vuoksi valvonnan ja rekisteritietojen tulee olla yhdenmukaisia ja kattavia. Sääntelyn muutokset eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa ammattihenkilön valvottavuus riippuu siitä, missä palvelussa hän kulloinkin työskentelee.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakien yhdistyessä olisi tarkoituksenmukaista yhdistää myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilörekisterit yhdeksi rekisteriksi. Tämä olisi myös kustannustehokasta niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta.

5) Näkemyksenne muutokseen, jolla lisätään säännökset ja selkeä prosessi toisessa EU/ETA-valtiossa suoritettujen tutkintojen tunnistamisesta kansallista ja EU:n oikeuskäytäntöä vastaavaksi

SuPer pitää tärkeänä, että ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnistamisessa noudatetaan yhdenmukaisia ja läpinäkyviä menettelyjä. Tutkintojen tunnistaminen ei kuitenkaan saa johtaa koulutusvaatimusten tai ammattipätevyyden tason heikkenemiseen verrattuna Suomessa vastaavaa ammattia harjoittavilta edellytettävään osaamiseen.

6) Näkemyksenne muutokseen, jolla sujuvoitetaan sairaanhoitajan rajatun lääkkeen-määräämisoikeuden lupaprosessia

-

7) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaa koskevaa byrokratiaa

SuPer pitää kannatettavana, että itse ammattioikeuksista luopuneiden palauttamishakemukset käsitellään virkatyönä.

8) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeutta ja varmistetaan tiedonsaantioikeudet pysyvällä sääntelyllä

SuPer pitää kannatettavana Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeuden laajentamista henkilöstöpalveluyrityksiin.

9) Näkemyksenne muutokseen, jolla päivitetään erikoishammaslääkärikoulutukseen ottamisen edellytyksiä

-

10) Huomionne vaikutusten arviointiin liittyen. Onko esitysluonnoksella joitakin olennaisia vaikutuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu?

SuPer kantaa huolta lähihoitajien asemasta ammattihenkilölain kokonaisuudistuksen mahdollisessa jatkovalmistelussa. Esityksessä ei ole riittävästi arvioitu muutoksen vaikutuksia lähihoitajan ammattiasemaan osana ammattihenkilölainsäädännön myöhempää kokonaisuudistusta. Erityisesti tulisi arvioida, miten nimikesuojauksen tai rekisteröintijärjestelmän mahdolliset muutokset vaikuttaisivat asiakas- ja potilasturvallisuuteen, työnantajien mahdollisuuksiin varmistaa henkilöstön kelpoisuus sekä kansalaisten luottamukseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Jos nimikesuojaus poistuu, lähihoitajan tulee olla laillistettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö.

11) Muita huomioitanne esitykseen liittyen

SuPer pitää tärkeänä, että ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksen jatkovalmistelussa lähihoitajan asemaa tarkastellaan asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta. Lähihoitajat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon suurin ammattiryhmä, ja heidän

sääntelynsä, nimikesuojauksensa sekä viranomaisvalvontansa tulee säilyä vähintään nykyisellä tasolla.

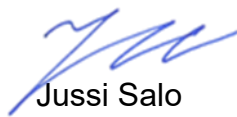
Jos sääntelyä yhdenmukaistetaan, sen tulee tapahtua sosiaalihuollon nykyisen mallin pohjalta, jossa nimikesuojatun ammattihenkilön käyttöoikeus perustuu rekisteröintiin ja viranomaisvalvontaan.

Helsingissä 05.08.2026

Päivi Inberg

puheenjohtaja

Jussi Salo

kehittämiskohtaja

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

Lisätietoja lausunnosta antaa asiantuntija Sari Ilonummi, sari.ilonummi@superliitto.fi, p. 050 3416079

Lausuntopalaute on jätetty myös [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)